

Není výjimkou, že si do našeho křesla pro hosta pozveme sem tam někoho přespolního. Ale není přespolní jako přespolní. Otec Bruno Ndaga Mwakibinga pochází až z africké Tanzánie. Někteří ho znají už z minulého roku, kdy na faře ve Velkých Losínách trávil letní měsíce, jiní si ho mohli povšimnout až letos, a to opět povětšinou v doprovodu otce Milana Palkoviče, jeho hostitele.

Můžete čtenářům Tamtamu stručně představit sám sebe i svou zemi?

Jmenuji se Bruno Ndaga Mwakibinga, mám 49 let a pocházím z Tanzánie, konkrétně z její jižní části, z oblasti, která se nachází poblíž jezera Malawi. Zdejší obyvatelé ho nazývají Niasa a je zajímavá tím, že leží na hranici tří států – Tanzánie, stejnojmenného Malawi a Mosambiku. Když tady začne pršet, vytváří se ve zdejších nížinách velké záplavy. Narodil jsem se v rodině, která vyznávala tradiční pohanské náboženství. Mám 3 bratry a 4 sestry. Nejmladší sestra se stala řádovou sestrou. Narodil jsem se jako třetí kluk v pořadí. Maminka ještě žije, tatínek v roce 1999 zemřel. Moje rodina, stejně jako většina zdejších obyvatel se živí zemědělstvím. Na vesnicích je velká bída, a proto se každý snaží mít malé

hospodářství, aby se rodina užívala. Naše vesnice je malá a samozřejmě zde není žádná škola. Když jsem ještě nechodil do školy, mnoho hochů z naší vesnice navštěvovalo misionářskou školu 18 km vzdálenou. Chodili tam pěšky a kam šli mladí, tam jsem šel já. To bylo mé první setkání s křesťanským prostředím.

Co vás oslovilo nejvíce, že jste se stal knězem?

Tanzánie je zemí, kde má stále velký vliv tradiční pohanské náboženství. Také je zde mnoho muslimů, hlavně v Zanzibaru. Křesťanů je zase nejvíce u Tanganiky. Jsou hluboce věřící a pravidelně navštěvují mše. Naše rodina nebyla křesťanská, ale mně, jak bylo řečeno, se velice líbilo v misionářské škole. Kromě základních předmětů se zde vyučovalo náboženství a po jejím absolvování se z kluků mohli stát „katecheti“, kteří mohli vést bohoslužbu slova. Líbili se mi kněží z Evropy, kteří zde vyučovali, považoval jsem je za zázrak. Když jsem už chodil do školy, pomáhal jsem při bohoslužbách, např. při čtení. Moc pěkně jsem četl, tak jsem čítával často. Kněz mě měl moc rád, já jsem to cítil, a to mou dětskou víru hodně posilovalo a mé rozhodnutí stát se knězem se stále stupňovalo. I později mou víru ovlivňovali další kněží, například jeden benediktinský mnich, který byl mým vzorem i kamarádem, staral se o mě a vedl mě. Z mých spolužáků na misionářské škole se pět dívek chtělo stát řeholicemi, nakonec jsou řádovými sestrami jen dvě, z pěti kluků, kteří chtěli být knězem, jsem nakonec kněz jen já. Seminář jsem studoval 6 let v sousední diecézi v St. Jose, poté jsem tři roky studoval filosofický seminář, který se nachází na západě Tanzánie, blízko Ugandy. A nakonec ještě 4 roky seminář teologie ve střední Tanzánii. Dostudoval jsem v roce 1995. Pět let jsem působil ve farnosti Igurusi v Usangu jako vikář farnosti. A 11 let jsem působil v Kamsambě jako kněz farnosti.

Jak se vám to líbí, být knězem?

Jsem nadšený, vyplnil se mi dětský sen, stále to ve mně je, ta touha. Beru to jako prozřetelnost, že si mě Bůh vybral a vede, protože z 45 kluků ze semináře jsem se stal nakonec knězem jen já. Rovněž křesťanství přijala celá moje rodina. Rodina byla velmi šťastná, že jsem se stal knězem. Maminka je na mě velmi hrdá. Má mě moc ráda. Když jsem měl odcestovat do Evropy, velice plakala. Kamsamba, v které jsem jako kněz sloužil, patří do křesťanské diecéze - zásluhou misionářů, kteří zde působili v minulosti. Mezi tehdejšími misionáři byla většina protestantů - luteránů, a dokonce i moravských bratří. I to považuji za Boží prozřetelnost – že mohu být katolickým knězem

mezi protestanty. Katolická církev je u nás považována za církev mladou. Protestanští misionáři přicházeli do naší země už od 18. století. Proto si více „rozumí“ s tradičním pohanským náboženstvím a obě náboženství jsou v určité opozici proti katolické církvi.

A jak jste se z exotické Tanzánie dostal do Velkých Losin?

Před dvěma lety jsem byl svým biskupem vyslán ke studiu ekumenismu do Benátek. A z Benátek to není k vám zas tak daleko. Proto mě otec Milan pozval minulé prázdniny k sobě do farnosti. A odkud se znám s otcem Milanem? Asi před pěti lety se velkolosinský farník Richard Jašš rozhodl poznat Tanzanii. Při této návštěvě se dostal i do Kamsamby, místa mého působení. Takto jsme se seznámili. Tato návštěva nás sblížila a o tři roky později sem přijel znovu na svatbu se svou nevěstou, i s otcem Milanem a otcem Pavlem Vichlendou. Přivezli mi netradiční dárek – farnosti otce Milana a otce Pavla se složily a za vybrané peníze jsem si mohl koupit motorku. Rád jsem proto pozvání k návštěvě České republiky od otce Milana přijal, abych mohl osobně poděkovat farníkům za motorku, která mi ulehčila cestování po mých farnostech, a také abych poznal zdejší kraj, lidi, církev.

Jak se Vám líbí v Evropě a konkrétně v České republice a jak byste srovnal atmosféru v Itálii a v Čechách?

Díky misionářům, kteří v naší zemi pomohli budovat školství, zdravotnictví, stipendia, mají Afričani Evropany rádi. Mně osobně se zde velice líbí. Nemohu však moc porovnávat. Při svém pobytu v Benátkách jsem navštívil jen Řím, jinak jsem žil v prostředí svým způsobem uzavřeném okolnímu světu – v benátském františkánském konventu.

V Itálii – konkrétně v Benátkách a Římě – se mi líbily krásné historické památky, domy, kostely, paláce. Je to fascinující. U vás mě kromě památek (v Praze, Brně, Olomouci, Kroměříži) – uchvátila krásná příroda – hory, lesy. A co mě fascinuje nejvíce, je voda. Voda v potocích, řekách, v kohoutku, je prostě nadosah. V Kamsambě, na rozdíl od mého rodiště, je tak veliké sucho, že mnohdy hlavní zdroj obživy zdejších lidí – rýže – nejde ani sklídit. Jste velice bohatí – máte vodu!

Češi jsou dobří lidé, otevření pro vztahy. Mám samé dobré zkušenosti. Jak jsem před dvěma lety přiletěl do Prahy, neměl jsem žádné peníze a potřeboval jsem se dostat do města. První člověk, kterého jsem potkal, mi dal peníze. Všude nacházím vstřícnost a ochotu pomoci. Minulý rok se ve farnostech, které spravuje o. Milan, vybralo 1 800 Euro na podporu několika dětí – sirotků a čtyř bohoslovců z mé farnosti při studiích. Letos jsem si při fotbalu s ministranty udělal něco s kolenem a musel jsem jít na operaci. Lidé z farnosti otce Milana vybrali 39 000,- Kč, abych operaci mohl uhradit. Je to úžasné!. Moc všem děkuji.

A jak to vypadá s nohou v současnosti?

Je to lepší a lepší. V nemocnici jsem byl všehovšudy 3 dny, jeden den byla operace, druhý den jsem odpočíval, třetí jsem už šel. Ale protože nesmím mít žádnou zátěž (bohužel ani fotbal s ministranty ☺), tak se o. Milan rozhodl vyřídit mi prodloužení pobytu. Měl jsem odcestovat 20. srpna, už přímo do Tanzánie. Studijní pobyt v Itálii jsem už ukončil. Stálo nás to hodně úsilí – hlavně otce Milana – zařídit prodloužení pobytu kvůli mému zdravotnímu stavu. Ale nakonec to vyšlo, a já zde mohu zůstat do konce září.

Máte kromě fotbalu ještě další zájmy?

Na prvním místě to jsou církevní aktivity – různá setkání, hlavně s mladými lidmi, modlitby, duchovní četba, návštěva starých lidí, když jim nesu svaté přijímání. Setkávám se u nich s velkou laskavostí, přijetím, láskou. Dávají mi peníze, a já nemám, jak bych jim to vrátil. Přemýšlel jsem, jak by to šlo – např. posílat z Tanzánie sem kakao či kávu, ale je to velmi složité. Víím, že oni ode mne nic neočekávají a je to od nich velice šlechetné, ale cítím se dlužníkem.

V Kamsambě musím vyhradit část svého „kněžského“ času i na farmaření, které je zároveň i mou zálibou. Kněz u nás nedostává žádný plat ani mu stát neplatí žádná pojištění. Na vesnicích se farníci o kněze nemohou starat, sami mají málo. Spíše očekávají, že se kněz postará o ně, zajistí školy pro děti, stipendia a tak. Jinak mou velkou láskou je rybaření, v blízkosti mého rodiště jsou dvě řeky, a rybařím dokonce i zde u vás ☺.

A jak se zapojujete do dění farnosti u nás?

Otec Milan je velmi aktivní člověk. Hodně se mi to líbí. Co dělá on, snažím se dělat i já. Minulý rok i letos mívám v jeho farnostech kázání, která překládá tady Vašek (Novák). Také mě o. Milan pověřil kázáními při různých poutích (Kroměříží, Slavičíně, Pekařově). Kromě toho pomáhám při různých opravách kostela či tady na faře. Otec Milan mi pomohl být blíže zdejšími lidem, díky němu jsem se s nimi sblížil a navázal vztahy, stejně jako s kněžími olomoucké diecéze.

A jak se s nimi dorozumíváte? A jak vám zní čeština jako jazyk?

Samozřejmě, že čeština pro mě zní nově, komplikovaně, podivně. Melodie hlasu při otázkách je podobná jako u nás.

Některá slova jsou podobná nebo stejná jak u nás – mama, tata, kuku (kuře). Čeština je pro mě těžká, ale většinou se stejně dorozumívám anglicky. U nás v Tanzánii se zdejší obyvatelé řadí ke 120 etnickým skupinám. Největší procento zaujímají Svahilci (9%). O něco méně členů mají Hehet a Bena (7%), Makonde (5,8%), Haya (5,7%). Zbýlých 50,5% se dělí mezi ostatní méně významné etnické skupiny. V Tanzánii tudíž existuje vedle sebe na 120 dialektů. Abychom se spolu dorozuměli, existuje jednotící jazyk, který je státní, a tím je svahilština. Kromě svahilštiny a angličtiny se dorozumím ještě italsky a právě třemi etnickými jazyky.

Kromě jiného jste musel u nás změnit i jídelníček. Co Vám u nás opravdu chutná a co je obvyklým jídlem v Tanzánii?

Vaše kuchyně je pro mě originální. Používáte mnoho ingrediencí. Velice mi chutná uzené maso, to je opravdu pochoutka. Pochutnám si i na kuřeti, rybě, ovoci, hlavně na jablku. Máte opravdu bohatou kuchyni. U nás jsou velmi běžné potatos (pečené brambory), ryby, ale jen tam, kde jsou řeky či jezera, cassava - maniok jedlý (kořenová zelenina, dělí se na sladký a hořký). Také se u nás jí rýže, corn (kukuřice), ovoce (mango, avocado, ananas). Samozřejmě i maso (kozí, kravské).

Vrátíte se někdy zase do České republiky?

Velice rád, když k tomu bude příležitost a pokud budu živ ☺. Plánuji pozvat do Tanzánie nějaké své přátele, které tady mám. Takže budu s Vámi stále v kontaktu.

Čím byste povzbudil naše farníky?

Budu opakovat slova, která jsem řekl na pouti v Pekařově. Maria, i přesto, že byla těhotná, pospíchala pomoci své příbuzné Alžbětě. Ta, i přesto, že byla v pokročilém věku, čekala dítě. I my máme kolem sebe mnoho starších lidí, kteří prožívají své těžkosti. Nemusíme vykonávat dlouhé poutě na svatá místa, ale k těmto potřebným lidem, stejně jako Maria. Oni čekají na lidské slovo, pochopení, spoluúčast. Jako Zachariáš, manžel Alžběty, měl pochybnosti, a proto oněměl, i oni mají různé pochybnosti. A my to jsme, kdo je může rozptýlit a posílit jejich víru. Vaše země je stále poznamenána komunismem, o čemž svědčí velký ateismus. Mladí kluci jedou ráno v neděli místo mše na fotbalový zápas, mnoho lidí popírá víru. Staňte se misionáři ve své vlastní zemi, aby zde mohla víra růst.

*za vstřícný rozhovor otci Brunovi
a překlad jeho odpovědí z angličtiny do češtiny (a jeho ochotu a čas) Vašku Novákovi
děkuje Lenka Špatná*